

Bevarandeplan Natura 2000

(Enligt 17 § förordningen om områdesskydd 1998:1252)

Gullsjöälven, Säffle kommun, Värmlands län

Områdeskod och namn:	SE0610153 Gullsjöälven
Mittpunktskoordinat:	1320860 - 6580885
Totalareal:	2 ha
Totalsträcka:	3,2 km
Fastställd av Länsstyrelsen:	2010-05-10
Uppdaterad senast:	2010-01-19
Områdestyp:	Området är utpekade enligt Habitatdirektivet.
Ägandeförhållanden:	13 fastigheter angränsar till Gullsjöälven, 12 av fastigheterna ägs privat och en ägs av Bergvik Skog AB.

Beskrivning av området

Gullsjöälven är ett cirka 3 km långt vattendrag som rinner mellan Finnsjön och Aspen i Säffle kommun. Älven hyser stora naturvärden i form av förekomst av storöring, flodpärlmussla och flodkräfta. Gullsjöälvens flodpärlmusselbestånd utgör ett av de största i Värmlands län. Enligt Länsstyrelsens löpande miljöövervakning uppvisar Gullsjöälven stabila vattenförhållanden med ingen eller obetydlig försurningspåverkan. Älven är oreglerad men påverkad av tidigare rensningsföretag, bäverdammar och av människan skapade vattenhinder. Marken som gränsar till Gullsjöälven domineras av jordbruksmark. Intill älven finns bitvis lövträdsrika skogsbestånd vilka uppmärksammats i Skogsvårdsstyrelsens inventeringar av nyckelbiotoper och naturvärdesobjekt. För att bevara naturvärden i området har det upprättats ett naturvårdsavtal, och två område har även skyddats genom biotopskyddsbeslut.

Gullsjöälven rinner genom en flack dalgång med finsediment bestående av lera och silt. Älven har åtminstone delvis skurit ner till underliggande moränlager och på så sätt skapat en botten med sten, grus och sand vilket utgör en bra livsmiljö för t.ex. flodpärlmusslan.

Gullsjöälven har inom miljömålsarbetet (Levande sjöar och vattendrag) pekats ut som ett av Värmlands mest skyddsvärda vattendrag. Gullsjöälven är också utpekad som ett Nationellt särskilt värdefullt vattendrag av Fiskeriverket, Naturvårdsverket och Riksantikvarieämbetet.

Inom vattenmyndighetens arbete med vattenförvaltning består Gullsjöälven av en vattenförekomst, SE 658087-132088. Vattenförekomsten bedöms ha god ekologisk status enligt vattenförvaltningsförordningen (SFS 2004:660) och Naturvårdsverkets handbok för statusklassning (2007:4). Med stöd av vattenförvaltningsförordningen (SFS 2004:660) har som miljö kvalitetsnorm föreslagits att god ekologisk status ska bibehållas i vattenförekomsten SE663285-131247. Miljö kvalitetsnormen fastställs genom beslut 22 dec. 2009.

Ingående naturtyper enligt habitatdirektivet

Habitatkod	Habitatnamn	Areal (ha)
3260	Vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor	2

Ingående arter enligt habitatdirektivet

Artkod	Artnamn
1029	Flodpärlmussla <i>Margaritifera margaritifera</i>
1163	Stensimpa <i>Cottus gobio</i>

Bevarandesyfte och bevarandemål

Syftet med Natura 2000-området Gullsjöälven är att bidra till att upprätthålla gynnsam bevarandestatus för den ingående naturtypen, *vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor*, och de ingående arterna, *flodpärlmussla* och *stensimpa*, på biogeografisk nivå. För att detta Natura 2000-område ska bidra till att uppnå gynnsam bevarandestatus för listad naturtyp och arter krävs att nedanstående bevarandemål uppfylls. Då bevarandemålen uppnås anses områdets utpekade naturtyp och art ha gynnsamt tillstånd.

Art/naturtyp	Bevarandemål
Vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor (3260)	<p><i>Areal</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Naturtypen bibehålls i hela Natura 2000-området (2 ha). <p><i>Strukturer och funktioner</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Bottenfaunan ska uppfylla klass 1 eller 2 enligt bedömningsgrunderna i handboken "Statusklassning för sjöar, vattendrag, kustvatten och vatten i övergångszonen" (2007:4) vid provtagningsplats 17BTF0148 Årången. - Vattenlevande organismer ska ha fria vandringvägar inom Natura 2000-området. - Enligt den modifierade undersökningstypen "Biotopkartering enl. Värmlandsmodellen (2006)" ska ingen del av vattendraget klassas som kraftigt påverkat av rensning/rätning, och maximalt 10 % av vattendraget får klassas som försiktigt påverkat av rensning/rätning efter att biotopvårdade sträckor som besiktigats och godkänts av Länsstyrelsen borträknats. - pH får inte understiga 6,2 enligt kalkeffektuppföljningens handbok "Kalkning av sjöar och vattendrag" (2002:1) vid provtagningsplats 17STA0780 Gullsjöälven, Årången/stn. - Medelvärde av totalfosforhalten från provtagningarna ett specifikt år får inte överstiga 15 µg/l enligt kalkeffektuppföljningens handbok "Kalkning av sjöar och vattendrag" (2002:1) vid provtagningsplats 17STA0780 Gullsjöälven, Årången/stn.

	<p>- Medelvärde av turbiditeten från provtagningarna ett specifikt år får inte överstiga 1 FNU enligt kalkeffektuppföljningens handbok "Kalkning av sjöar och vattendrag" (2002:1) vid provtagningsplats 17STA0780 Gullsjöälven, Årången/stn.</p> <p>- Medelvärde av nitrathalten från provtagningarna ett specifikt år får inte överstiga 125 µg/l enligt kalkeffektuppföljningens handbok "Kalkning av sjöar och vattendrag" (2002:1) vid provtagningsplats 17STA0780 Gullsjöälven, Årången/stn.</p> <p><i>Typiska arter</i></p> <p>- Fiskfaunan ska uppfylla VIX-klass 1 eller 2 enligt bedömningsgrunderna i handboken "Statusklassning för sjöar, vattendrag, kustvatten och vatten i övergångszonen" (2007:4) vid elfiskelokal Belsingtorp 17ELF0081.</p> <p><i>Övrigt</i></p> <p>God ekologisk status ska bibehållas i vattenförekomsten SE658087-132088.</p>
Flodpärlmussla (1029)	<p><i>Populationsutveckling</i></p> <p>- Den uppskattade totalpopulationsstorleken flodpärlmussla bibehålls eller ökar jmf med 2008 års inventering (6900 st.).</p> <p>- Andelen musslor under 5 cm ska inte understiga 20 % av populationen</p> <p>- Musslor mindre än 2 cm ska förekomma</p> <p><i>Livsmiljö</i></p> <p>- Populationen av öring vid elfiskelokalen Belsingtorp 17ELF0081 ska inte understiga, för 0+ 20 öring/100m² och för >0+ 10 öring/100m², enligt resultat efter standardiserat elfiske enligt SS-EN 14011.</p>
Stensimpa (1163)	<p><i>Populationsutveckling</i></p> <p>- Det skattade antal stensimpor bibehålls eller ökar jmf med resultatet från 2007 vid elfiskelokal Belsingtorp 17ELF0081 (294 stensimpor/100m²).</p> <p><i>Livsmiljö</i></p> <p>- Se mål för naturtypen "Vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor (3260)" ovan.</p>

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus

För att naturtypen *vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor* samt arterna *flodpärlmussla* och *stensimpa* ska uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas.

3260 Vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor

- Bibehållna eller förbättrade förhållanden avseende vattenföring och flödesdynamik.
- Ingen eller obetydlig påverkan av fragmentering (dämmen och andra vandringshinder), kanalisering, invallning, flottledsrensning mm.
- Fria vandringsvägar i anslutande vattensystem.
- Naturliga omgivningar med strandskog/svämskog, våtmarker och mader.
- God vattenkvalitet; låg grad av antropogen belastning avseende försurande ämnen, närsalter, miljögifter och partiklar (grumlande ämnen).
- Strandzon med naturliga erosions- och sedimentationsprocesser.
- Naturlig artsammansättning utan negativ inverkan av främmande arter eller fiskstammar.

1029 Flodpärlmussla

Flodpärlmusslan är helt knuten till rinnande vatten med sand- sten eller grusbottnar. Permanent vattenflöde, relativt hög strömhastighet och i de flesta fall ett klart, syrerikt, näringsfattigt och välbuffrande vatten med stabilt pH är ett krav för att arten ska kunna reproducera sig. En hög strömhastighet och syrgasrikt vatten gynnar nedbrytning av organiskt material och minskar risken för igenslamning. Lokal reproduktion av öring eller lax är ytterligare förutsättningar för flodpärlmusslans överlevnad. Musslans larver lever som parasit på gälarna hos ung öring och lax och fiskarna utgör därmed en del av flodpärlmusslans livscykel. För att kunna tillväxa måste den lilla musslan hamna på en plats i en sand- eller grusbotten som genomströmmas av friskt vatten, så att musslan kan andas och filtrera näring. Spridning sker inom det aktivitetsområde som utnyttjas av småöringar, särskilt viktig är spridningen uppströms. Vandringshinder kan omöjliggöra återetablering av en utgången lokal population. Spridning sker normalt sett inte mellan vattensystem.

1163 Stensimpa

Stensimpan lever stationärt under stenar på grunt vatten i sjöar, älvar och bäckar. Arten kräver klara och syrerika vatten och är mycket känslig mot försurning. Födan utgörs av dagsländ- och mygglarver, maskar och kräftdjur. Spridning kan ske både inom och mellan olika vattensystem så länge inga vandringshinder begränsar spridningsmöjligheterna. Arten är inte hotad i Sverige, men lokalt kan den slås ut till följd av försurning.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt?

Nedan anges potentiella hot mot naturtypen *vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor* samt arterna *flodpärlmussla* och *stensimpa*.

3260 Vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor

- Reglering av vattenföring, dammbyggnationer och dylikt
- Anläggningar som blir vandringshinder eller på liknande sätt fragmenterar vattendraget
- Ovarsamt skogsbruk i vattendragets omgivning: kan ge ökad instrålning/temperatur, minskad tillgång på död ved, ökat nedfall av organiskt material samt körskador som orsakar grumling och igenslamning av bottenarna.
- Intensivt jordbruk i vattendragets omgivning: ökad risk för erosion/grumling samt läckage av närings- och bekämpningsmedel.
- Kanalisering, fördjupning och invallning för att förhindra översvämningar.
- Vattenuttag under perioder med låga flöden.
- Vägbyggen, järnvägar och andra anläggningar i älvens närområde som kan påverka vattendragets naturvärden.
- Utsättning av främmande arter vilket kan rubba den naturliga artsammansättningen i vattendraget. Exempelvis kan utsättning av icke lokal öring påverka det inhemska öringsbeståndet negativt. Vidare utgör signalkräftan ett hot mot flodkräfta genom spridning av kräftpest.
- Exploatering inom vattenområdet, t.ex. byggande av bostäder, kan leda till ökade krav på översvämningsskydd

1029 Flodpärlmussla

(hotbilder utöver de som nämns för naturtyp 3260)

- Trampskador från betesdjur (framförallt nötkreatur). Dels direkt mekanisk skada genom tramp, dels långvarig skada indirekt genom erosion och igenslamning i samband med trampskador i strandzonen.
- Förurning skadar flodpärlmusslan dels genom försämrade betingelser för öring, dels genom minskad halt av tillgänglig kalk i vattnet.
- Hot mot öringens förekomst, spridning och lek, och därmed brist på värdfisk, vilket i sin tur hämmar förnygringen av flodpärlmussla.
- För mycket bäver; bäverdämmen skapar vandringshinder för värdfisken samt bromsar vattenflödet vilket kan leda till syrefattigt vatten och risk för igenslamning.
- Körning i vattendraget i samband med t.ex. skogsbruksåtgärder.

1163 Stensimpa

- Förändrad vattenkvalitet och vattenföring. Arten kräver klart och syrerikt vatten. Vidare är stensimpan känslig för förurning.

Sammanfattande hotbild

Jordbruket är den dominerande markanvändningen i direkt anslutning till Gullsjöälven och utgör det största hotet på kort sikt. Finkornigt material från markdränering och diken i jordbruksmarken följer med avrinnande vatten och avsätts på bottnarna i älven vilket ger kraftig igenslamning på vissa delsträckor. Risken för tillförsel av näringsämnen och rester av bekämpningsmedel från jordbruket är stor. Det förekommer också djurtramp av nötkreatur i delar av älven som direkt krossar och dödar musslor. Skogsbruket är den dominerande markanvändningen sett till hela avrinningsområdet men sjön uppströms älven fungerar som buffert. Skogsbruk utgör en del av markanvändningen i direkt anslutning till älven och utgör därmed ett potentiellt hot. Bäver finns i älven och kan med sina dämningar påverka flodpärlmusslorna negativt.

Sammantaget bedöms hotbilden mot Gullsjöälven och dess utpekade naturvärden som komplicerad med flertalet faktorer som kan påverka vattendraget negativt.

Bevarandeåtgärder med tidplan

Följande bestämmelser bidrar på olika sätt till att ingående naturtypen *vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor* samt arterna *flodpärlmussla* och *stensimpa* uppnår och bibehåller gynnsam bevarandestatus i Gullsjöälvens Natura 2000-område.

Gällande regelverk 2010

- Enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område, t.ex. en överfart i samband med skogsbruksåtgärder.
- Med stöd av 26 kap. 9 § miljöbalken får Skogsstyrelsen meddela de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken ska efterlevas i samband med åtgärder som regleras i skogsvårdslagen, t.ex. om en åtgärd bedöms vara tillståndspliktig enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken.
- Strandskydd (100 meter) gäller enligt 7 kap. 13-18 §§ miljöbalken.
- Markavvattningsförbud gäller inom Säffle kommun enligt 11 kap. miljöbalken.
- Anmälningssplikt eller tillståndsplikt för vattenverksamhet råder enligt 11 kap. miljöbalken.
- När det gäller rensning av vattendrag finns ett lagstadgat underhållsansvar för en vattenanläggning. I 2 kap 5 § Lag (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet framgår dock att den som är beroende av att vattenförhållandena består, har rådighet att utföra rensningar för att bibehålla vattnets djup eller läge eller för att omedelbart återställa ett vattendrag som har vikit från sitt förra läge eller som på något sätt har förändrat sitt lopp. Enligt 11 kap 15 § miljöbalken behövs inget tillstånd för att utföra sådana rensningar. Med tanke på de höga naturvärdena kopplat till Natura 2000-området ska samråd alltid ske med Länsstyrelsen vid underhåll av vattenanläggningar i Gullsjöälven eller i vattendrag som mynnar i Gullsjöälven. Om arbetena berör en fastighet som tillhör någon annan, ska fastighetsägaren underrättas innan arbetena påbörjas. Om fisket kan skadas ska anmälan göras till Länsstyrelsen innan arbetena påbörjas. Nygrävning, omgrävning eller rätning av ett vattendrag är en vattenverksamhet som omfattas av tillstånds- eller anmälningssplikt enligt 11 kap 9 och 9a §§ MB. Om syftet med omgrävningen är att avleda mer vatten så är det att anse som markavvattning.
- Vid skötsel av jordbruksmark skall hänsyn tas till naturvårdens intressen (12 kap. 8-10 §§ miljöbalken). Länsstyrelsen kan meddela föreskrifter om hänsyn för växt- och djurliv.
- Bekämpningsmedel och gödningsmedel får inte användas i närheten av ytvatten (SFS 1998:947 och SNFS 1997:2)
- Enligt fiskerilagen 2 kap. 16 § finns krav på tillstånd för utsättning av både fisk och kräftor.
- Flodpärlmusslan är fredad enligt 5 § förordning (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen.
- Anmälningssplikt för avverkningar större än 0,5 ha enligt 15 § skogsvårdslagen.
- Enligt 30 § skogsvårdsförordningen (1993:1096) ska hänsyn tas till naturvärden och kulturmiljövärden i samband med skogsbruksåtgärder.
- Skogsstyrelsen har tagit beslut om två biotopskyddsområden och upprättat ett naturvårdsavtal för skogsbestånd intill älven.
- Riksintresse för naturvård enligt 4 kap. 8 § miljöbalken.
- Riksintresse för naturvård enligt 3 kap 6 § miljöbalken, hela Natura 2000-området.
- Samrådspplikt enligt 12 kap. 6 § miljöbalken för verksamheter eller åtgärder som inte omfattas av tillstånds- eller anmälningssplikt enligt andra bestämmelser i miljöbalken om de kan komma att väsentligt ändra naturmiljön.

Gullsjöälven ingår delvis i Aspens fiskevårdsområdesförening.

Behov av ytterligare bevarandeåtgärder

Biotopvårdsarbeten genomfördes under säsongen 2004 enligt utarbetad restaureringsplan för Gullsjöälven. Restaureringen innebar återförande av material från flottledsrensning, anläggning av nya lekbottnar för öring, vilka även utgör lämpliga uppväxtmiljöer för små musslor, samt nybyggnation av vandringsväg för fisk.

För att bevara Gullsjöälvens vattendrag och dess arter, framförallt flodpärlmusslan, är det viktigt att hela älven skyddas och att aktiva åtgärder noggrant planeras. Nedan följer exempel på åtgärder samt hänsyn som bör tas i Gullsjöälvens närhet och i vissa fall även bör tillämpas i hela älvens tillrinningsområde.

- Ytterligare biotopvård i form av återskapande av lekbottnar för öring och återförande av material från flottledsrensning för att skapa mer gömslen och ståndplatser för öring, samt lämpliga botten för flodpärlmusslan.
- Inom jordbruket bör skyddszoner i form av obrukade eller oplöjda skyddszoner anläggas längs vattendraget. Detta för att minska tillförseln av näringsämnen och bekämpningsmedel.
- På skogsmark som gränsar till älven ska träd och buskar lämnas i den utsträckning som krävs enligt Skogsstyrelsens föreskrifter (SKSFS 1993:2). Eventuell skötsel inom kantzonen bör gynna inslag av lövträd, förekomst av grova träd samt förekomst av döende och döda träd. De flesta kantzoner fungerar dock bäst om de får utvecklas fritt.
- Körning i samband med avverkning bör undvikas vid vattendrag och i kantzon (AR, SKSFS 1993:2).
- Avverkningsytor i älvens tillrinningsområde bör planeras så att ytavrinningen filtreras genom våtmarker eller andra fungerande ekologiska skyddszoner.
- Överfarter av vattendrag som mynnar i Natura 2000-området ska undvikas. Måste överfarter anläggas så ska alternativa lösningar vara väl utredda och samråd med Länsstyrelsen för att bästa lösningen ska uppnås.
- Om skyddsdikning måste göras i tillrinningsområdet bör diken ej nå älven. Vidare bör sedimentationsbassänger anläggas. Detta gäller samtliga diken innan de når Gullsjöälven, inklusive vägdiken, framförallt i samband med underhållsarbeten som t.ex. rensning.
- Virkeslagring bör ej ske i älvens kantzon.
- Rensning av diken, bäckar och åar undviks. Måste det genomföras för att bibehålla dess funktion ska samråd ske med Länsstyrelsen och utföras med stor hänsyn enligt miljöbalkens allmänna hänsynsregler.
- Uttag för bevattning bör ej göras vid lågt vattenstånd.
- Eventuellt krävs aktiva insatser för att minska bäverns aktiviteter i Gullsjöälven. Bäverns påverkan i älven bör utredas med jämna mellanrum, t.ex. i samband med biotopkartering. Enligt Jaktförordningen får Länsstyrelsen ge tillstånd till att bävrars boplats och dammbyggnad förstörs. Tillstånd till sådan förstörelse under tiden den 1 september - den 30 april får dock endast lämnas om det är absolut nödvändigt för att förhindra allvarliga skador. Bävers dammbyggnad, men däremot inte boplats, får förstöras utan tillstånd under tiden den 1 maj – den 31 augusti i hela länet. Under tiden den 1 oktober – den 10 maj är det allmän jakttid på bäver.
- Vid behov ska permanenta vadarställen (t.ex. hårdgjorda ytor eller liknande erosionsskyddande åtgärder) anläggas för nötdjur, samt stängsling av vissa delsträckor för att undvika grumling av vattnet samt trampsador på musslorna.

- Vid eventuella vägbyggen i vattendragens kantzon bör avståndet mellan väg och vattenmiljö vara minst 30 m. Vägdiken bör inte mynna direkt i vattnet och sedimentationsfällor ska anläggas efter behov för att undvika grumling i Gullsjöälven. Eventuella vägtrummor ska placeras så de inte utgör vandringshinder. Detta innebär att vägtrumorna läggs under eller i nivå med vattendragets naturliga botten.
- Det är viktigt att desinficera redskap som ska användas i vattenmiljön för att undvika spridning av kräftpest.

Förslag till skydd

Gullsjöälvens Natura 2000-värden samt naturvärdena i övrigt bedöms vara i behov av ett starkt långsiktigt områdesskydd med plan för skötsel och restaurering. Även strandnära områden där hänsynen till vattendraget kan innebära avsevärt försvårande av pågående markanvändning, ska säkerställas på lämpligt sätt. Tidsplanen för arbetet med områdesskydd är osäker. Fram till dess bedöms tillståndsplikten enligt miljöbalken 7 kap. 28 a §, samråd enligt miljöbalken 12 kap. 6 §, samt *miljöhänsyn vid skogliga åtgärder* enligt skogsvårdslagen, vara de viktigaste åtgärderna för att uppnå en långsiktig och hållbar vattenvård för bevarandet av naturvärdena inom Gullsjöälvens påverkansområde. Landområden i anslutning till vattendraget som hyser egna höga naturvärden, exempelvis nyckelbiotopskvalitet, bör säkras.

Bevarandestatus idag

3260 Vattendrag med flytbladsvegetation och akvatiska mossor

Nationellt

Ett fåtal vattendrag i Sverige är helt opåverkade för uttag av vattenkraft. Nästan alla vattendrag är fysiskt påverkade, historiskt av flottledsrensning och idag framförallt av skogsbruk, jordbruk och annan exploatering. Vattendragen är också påverkade kemiskt och i många fall även biologiskt (främmande arter eller fiskstammar). Höga naturvärden återfinns i älv- och bäckfåror vars förutsättningar bygger på naturlighet i vattendynamiken, naturlighet i omgivningarna och god vattenkvalitet. Vattendragen kan delas in i två typer. De kan vara lugnflytande genom de flackare delarna av avrinningsområdet och då hysa flytbladsvegetation som t.ex. näckrosor, alternativt mer strömmande med stenigare bottensubstrat och hysa olika arter vattenmossa som t.ex. näckmossor. Ibland förekommer kombinationen av de två i samma vattendrag. Gynnsam bevarandestatus för naturtypen kan upprätthållas endast om bevarandeåtgärderna inbegriper angränsande strandmiljöer av betydelse för vattendraget, utökad hänsyn i tillrinningsområdet samt restaurering av särskilt värdefulla objekt.

Gullsjöälven

Gullsjöälven är oreglerad men påverkad av faktorer som rensningsföretag och av människan skapade vandringshinder. Vattenkvaliteten i älven undersöks regelbundet och inventeringsresultat tyder på en stabil vattenkvalitet. Alkaliniteten ligger mellan 0,1-0,15 mekv/l och pH-värdet kring 6,5. Undersökning av bottenfaunan visar även stabila vattenförhållanden med ingen eller obetydlig försurningspåverkan. Förekomst av storöring, flodpärlmussla och flodkräfta är tecken på en älv med hög grad av naturlighet och mycket höga naturvärden. Bevarandestatusen är oklar med tanke på all brukad mark i

avrinningsområdet, både jordbruksmark och skog, och den påverkan på näringsstatus som det kan innebära. I dagsläget är bevarandemålen för bottenfauna, fisk, vandringshinder och pH uppfyllda, medan övriga mål antingen saknar tillräckliga undersökningar, t.ex. turbiditet, nitrat och fosfor, eller inte uppfyller målen ännu.

1029 Flodpärlmussla

Nationellt

Flodpärlmusslan förekommer i rinnande vatten över hela landet. Den förekommer i både större och mindre vattendrag både i skogs- och jordbrukslandskap. Under 1900-talet har arten gått kraftigt tillbaka inom stora delar av sitt utbredningsområde. Inventeringar visar att flodpärlmusslan är försvunnen från 40-50 % av de lokaler där den fanns under början och mitten av 1900-talet. Flodpärlmusslan förekommer uppskattningsvis i 400 av våra vattendrag (2005). Trots den relativt stora förekomsten är arten rödlistad i landet, klassad till kategorin *sårbar*. Det stora problemet med flodpärlmusslan är att det i större delen av flodpärlmusslornas bestånd saknas föryngring, vilket på sikt leder till att arten dör ut. Flodpärlmusslan finns med på den internationella rödlistan då arten minskat starkt i hela sitt utbredningsområde. I Europa har arten minskat med hela 90 % under 1900-talet. Sett i ett internationellt perspektiv utgör Sverige och angränsande länder ett kärnområde för arten.

Gullsjöälven

Flodpärlmusslor påträffas i hela Gullsjöälven, vissa älvsträckor har mycket höga tätheter medan andra delsträckor är glesare. Gullsjöälven utgör en värdekärna för arten. Beståndet bedöms dock vara sårbart med tanke på variationen i uppföljningsresultat av arten samt den svaga föryngringen. Vid nästa uppföljningstillfälle kommer metodiken förändras så att även mindre musslor eftersöks för att se om föryngringsmålen uppfylls.

1163 Stensimpa

Nationellt

Stensimpan är utbredd i framför allt låglandet och finns i alla landskap utom på Öland och Gotland. Den finns även i Bottniska viken och Östersjön, åtminstone ner till Småland. Förekomsterna i Götalands inland är fläckvisa och i stora områden saknas arten där.

Gullsjöälven

Stensimpa förekommer allmänt i Gullsjöälven. Några direkta hot mot arten bedöms inte förekomma. Statusen för stensimpan är idag god eftersom bevarandemålen för arten är uppfyllda.

Uppföljning

För att bedöma naturtyper och arters bevarandestatus krävs uppföljning av uppsatta För att bedöma ingående naturtyper och arters status i vattendraget krävs uppföljning av de uppsatta områdesspecifika bevarandemålen. Målen preciseras under rubriken "Bevarandesyfte och

bevarandemål” tidigare i dokumentet, medan uppföljningsmetoder och intervaller beskrivs nedan. Vid uppföljning utvärderas även befintliga bevarandeåtgärder för att se om de fyller sitt syfte. Om en befintlig bevarandeåtgärd inte har avsedd effekt kommer åtgärden att justeras och bevarandeplanen uppdateras.

Arealen följs upp vart 6:e år genom GIS-analys av ortofoto.

Bottenfauna provtas vart tredje år enligt handboken ”Statusklassning för sjöar, vattendrag, kustvatten och vatten i övergångszonen” (2007:4).

Rensning, rätning och kontinuitet följs upp vart 12 år enligt undersökningstypen ”Biotopkartering enl. Värmlandsmodellen (2006)”.

Vattenkemi följs upp 5 gånger per år enligt kalkeffektuppföljningens handbok ”Kalkning av sjöar och vattendrag” (2002:1).

Fiskfaunan följs upp vart annat år enligt standardiserat elfiske SS-EN 14011.

Flodpärlmusslans populationsutveckling följs upp vart 3:e år enligt undersökningstyp ”Övervakning av stormusslor (2004)”.

Planerade biotopvårdsåtgärder i Gullsjöälven ska samrådas med Länsstyrelsen och besiktigas efter genomförande.

Bilaga

Bilaga 1. Karta över Natura 2000-områdets avgränsning, tillika den ingående naturtypens utbredning.

Referenser

- Johansson Bo-Erland. Uppdrag från Länsstyrelsen 2004. PM - Beskrivning av hotbild och förslag till bevarandeåtgärder och skydd för Gullsjöälven.
- Länsstyrelsen i Värmlands län. 1984. Översiktlig inventering av Värmlands flodpärlmusslebestånd.
- Länsstyrelsen i Värmlands län. 2003. *Biotopvårdsåtgärder i Gullsjöälven mellan Aspen och Finnsjön, Säffle kommun*. Beslut 031128 (Länsstyrelsens arkiv).
- Länsstyrelsen i Värmlands län. 2006. Biotopkartering av värdefulla vattendrag i Värmland 2005.
- Länsstyrelsen i Värmlands län. 2006. Databasen Värdefulla sjöar och vattendrag i Värmlands län 2005
- Länsstyrelsen i Värmlands län. 2007. Strategi för formellt skydd av skog i Värmlands län. Rapport nr 2007:5.

- Länsstyrelsen i Värmlands län. 2007. Strategi och plan för restaurering av vattendrag i Värmlands län, Levande sjöar och vattendrag, delmål 2 (2007:21).
- Länsstyrelsen i Värmlands län. 2008. Basinventering av Natura 2000-vattendragen.
- Länsstyrelsen i Värmlands län. 2008. Kalkningsplan och kalkdatabas.
- Länsstyrelsen i Värmlands län. 2009. Miljöövervakningsdata för flodpärlmussla i Gullsjöälven (1997, 2001, 2005, 2008).
- Naturvårdsverket. 2002. Kalkning av sjöar och vattendrag. Rapport 2002:1
- Naturvårdsverket. 2003.Handledning för miljöövervakning, undersökningstyp Biotopkartering - vattendrag 2003.
- Naturvårdsverket. 2003. Natura 2000, Art- och naturtypsvisa vägledningar, naturtyp 3260 enl. version 03-06-06 och arterna flodpärlmussla och stensimpa enl. version 03-04-16. (www.naturvardsverket.se).
- Naturvårdsverket. 2004. Handledning för miljöövervakning, undersökningstyp Övervakning stormusslor 2004.
- Naturvårdsverket. 2005. Åtgärdsprogram för bevarande av flodpärlmussla. Rapport 5429.
- Naturvårdsverket. 2007. Statusklassning för sjöar, vattendrag, kustvatten och vatten i övergångszoner. Rapport 2007:4.
- Skogsstyrelsen. 2000. Skogsbruk vid vatten. Skogsstyrelsens förlag. Jönköping.
- Skogsstyrelsen. 1993. *Nyckelbiotopsinventering Gullsjöälven*
- SS-EN 14011.2006. Vattenundersökningar – Provtagning av fisk med elektricitet. SIS (Svensk standard).

Bilaga 1. Natura 2000-området Gullsjöälvens avgränsning, tillika naturtypens avgränsning.

Natura 2000

1:15 000

